

Om Mani Padme Hum #20
Leven heeft geen grenzen
31 december 1987 in het Gautama Boeddha Auditorium.

Vraag 1

Geliefde meester,
Kunt U alstublieft spreken over de kunst jezelf met liefde te voeden?
Ik voel zoveel liefde voor U! Is dit genoeg?

Deva Bhasha, liefde is nooit genoeg. Er zijn mysteriën in de existentie die geen enkele beperking hebben. Liefde is de meest dichtbij zijnde ervaring om al deze mysteriën te begrijpen – want zover het de mind betreft, het legt enkel grenzen op; het kan niet iets accepteren wat onbegrensd is. Denk gewoon eens aan het hele universum. De mind kan het als heel erg uitgestrekt bevatten, misschien zijn de grenzen ervan voor ons niet bereikbaar, maar de mind vindt het intrinsiek onmogelijk te bevatten dat er misschien ergens helemaal geen grenzen zullen zijn.

Het universum heeft geen grenzen; het leven heeft geen grenzen.

En liefde is onze meest dichtbij zijnde ervaring van deze grenzeloze, onbeperkte zuivere ruimte, die zich uitstrekt en zich uitrekt en waarbij je nooit tot het punt komt waar staat, “Dit is het einde.” Vanwege deze intrinsieke onbekwaamheid van de mind, vraagt het altijd, ‘Is het genoeg?’ Het wenst dat het genoeg is zodat het er een grens omheen kan creëren. Alles wat de mind kan begrenzen wordt een voorwerp. Liefde is geen voorwerp. Je kunt haar niet op de tafel van de wetenschapper leggen om te ontleden, om uit te vinden van welke fundamentele elementen ze is gemaakt. Daar de wetenschapper liefde niet tot een voorwerp kan maken zijn er slechts twee mogelijkheden voor hem. Als hij authentiek en oprecht is, zal hij zeggen, “Ik weet niet wat liefde is,” want zijn manier van kennen is slechts objectief en liefde kan niet tot een object gereduceerd worden. Maar als hij geen eerlijke wetenschappelijke mind maar een fanatiekeling is, zal hij eerder, dan zijn eigen onwetendheid te accepteren, het bestaan van liefde zelf ontkennen. Hij zal zeggen dat dit allemaal verbeelding is, het is allemaal emotie, het is allemaal sentimentaliteit, het is zelfs niet waard er rekening mee te houden.

Er is zelfs niet een enkele verhandeling over liefde ooit door een wetenschapper geschreven. Maar dat is zijn algemene houding tegenover liefde, tegenover het leven, tegenover bewustzijn –van alles wat hij niet in zijn handen kan houden, ontkent hij gewoon het bestaan. Je kunt niet aan wetenschapper vragen, “Bestaat schoonheid? Is er zoiets als gelukzaligheid? Is er een mogelijkheid van innerlijke extase?” Zijn antwoord zal een consequent “Nee” zijn. Eigenlijk ontkent hij de innerlijke wereld van de mens. En het meest komische van alles is dat wetenschappers verliefd worden, wetenschappers voelen zich gekwetst, beledigd. Als er niemand daar van binnen is, wat maakt het dan uit of iemand je beledigd of je uitscheldt? En als liefde niet bestaat, dan zou geen enkele wetenschapper zich moeten toestaan verliefd te worden. Maar de wetenschapper is niet enkel een eendimensionaal wezen; de wetenschap is niet zijn hele leven, en kan dat ook niet zijn. Het leven bevat vele dimensies. Het meest belangrijke is in feite, de innerlijkheid van de mens. En het innerlijk van de mens is even oneindig als het universum buiten hem.

Liefde is deel van de innerlijkheid van de mens; het heeft geen beperkingen. Maar er zijn misverstanden die opgehelderd moeten worden.

Deva Basha, je vraag is, “Kunt U spreken over de kunst van jezelf te voeden met liefde?” Er is geen kunst want er is geen inspanning voor nodig. Liefde is voeding. Maar de mensheid is zo verward gemaakt door zijn leiders dat zij niet eens de meest innerlijke wereld van het eigen wezen kent. Liefde zelf is de voeding. Hoe meer je lief hebt, des te meer zul je de onbetreden ruimten vinden waar vandaan liefde alsmat door gaat zich om je heen uit te spreiden als een aura.

Maar dat soort liefde is door geen enkele cultuur toegestaan. Ze hebben liefde in een erg smalle tunnel gedreven: je kunt van je vrouw houden, je vrouw kan van jou houden; je kunt van je kinderen houden, je kunt van je ouders houden, je kunt van je vrienden houden. En ze hebben ervoor gezorgd dat er twee dingen heel erg diep in elk menselijk wezen zijn geworteld. Het ene is dat liefde iets erg

beperkt is – vrienden, familie, kinderen, echtgenoot, echtgenote. En het tweede is dat zij erop aandrongen dat er veel soorten liefde zijn. Je hebt op een bepaalde manier lief als het om je man of je vrouw gaat; dan moet je een ander soort liefde hebben als je van je kinderen houdt, en een ander soort liefde als je van je ouders houdt, je familie, je leraren, en dan een ander soort liefde weer voor je vrienden.

Maar de waarheid is dat liefde niet gecategoriseerd kan worden op de manier waarop het de hele geschiedenis van de mensheid door is gedaan. Er was reden voor hen om te categoriseren maar hun redenen waren lelijk en onmenselijk, want in de categorisatie doodden zij de liefde.

Of je kunt een liefdevol hart hebben... het heeft niets te maken met wie je lief hebt; de klemtoon van de existentie is dat je liefdevol bent. Het moet niet gericht zijn op een bepaald persoon, want dan accepteer je dat als iemand geen deel uitmaakt van de richting waarin jij je liefde dwingt te gaan, je ten opzichte van hen onverschillig wordt; je wordt zelfs liefdeloos tegenover hen. Er zijn mogelijkheden dat je zelfs vol haat jegens hen zult worden.

De reden waarom al de culturen hebben aangedrongen op categorisatie is omdat ze erg bang zijn geweest voor liefde, want wanneer er existentiële liefde is, dan kent ze geen grenzen – dan kun je geen Hindoes tegen Mohammedanen opzetten, dan kun je geen Protestanten tegen Katholieken opzetten. Dan kun je geen lijn trekken en zeggen dat je deze mens niet kunt liefhebben omdat hij Joods of Chinees is. De leiders van de wereld wensten de wereld te verdelen, maar om de wereld te verdelen moeten ze een basis verdeling maken hetgeen die van liefde is. Liefde is enkel voor onze mensen. En het moet zo diep in je onbewuste worden doordrongen, dat in oorlogen en opstanden, wanneer je andere mensen doodt die niet tot jouw clan of jouw land, of jouw stam behoren, je helemaal niets voelt. Het nu eenmaal zo. Een Duitser die een Italiaan doodt zal niet denken, "Ik heb persoonlijk helemaal niets tegen hem, en net als mijn vrouw op me zal wachten en mijn oude moeder misschien voor mij zal bidden en mijn kinderen hopen dat ik spoedig terug thuiskom, is de mens die ik dood in dezelfde situatie. Hij heeft ook een vrouw, hij heeft ook bejaarde ouders, hij heeft ook kinderen, en zij wachten op hem dat hij terugkomt. Ik heb helemaal geen reden om hem te doden; noch heeft hij enige reden om mij te doden, uitgezonderd dat sommige idiote politici niet tevreden zijn met de macht die ze hebben. Ze willen meer macht. Ze willen wereld veroveraars zijn. Vanwege deze begerigheid naar macht, is liefde compleet vernietigd.. Beiden kunnen niet samen bestaan

Ik wil dat dit je absoluut duidelijk is:

Lust naar macht en de schoonheid van liefde kunnen niet samen bestaan.

Maar religies zouden willen dat je alleen van mensen van je eigen religie houdt – anderen zijn vreemdelingen. Landen wensen dat je slechts houdt van de mensen die in dat land leven. En je ziet, er zijn verdelingen bovenop verdelingen. India werd onafhankelijk in 1947. Ik was erg jong, maar mijn ogen waren nog steeds helder en onbesmet door de oudere generatie. Vanaf mijn vroege jeugd had ik erop gestaan mijn eigen inzichten te hebben, mijn eigen intelligentie, en ik wenste geen enkele kennis van wie dan ook te lenen.

Mijn hele familie was betrokken bij de strijd voor de bevrijding van het land. Iedereen was in de gevangenis geweest. Ofschoon ik nooit in de gevangenis was vanwege de bevrijdingsbeweging, leed ik zo erg als maar mogelijk is, want al de kostwinners waren gevangen gezet en de familie bleef achter zonder enige vorm van inkomsten.

Ik vroeg mijn vader, "Ben je bewust dat als je eenmaal van de Engelsen bevrijd bent... en dat zal gebeuren, want nu zit Engeland met een last. Ze hebben het land tot het maximum uitgebuit; nu is de situatie omgekeerd – ze moeten het land helpen te overleven. Het is beter voor hen van hier te ontsnappen en zich te ontdoen van de last die absoluut onnodig is geworden." Ze waren niet hier om de mensen te helpen, ze waren hier om uit te buiten. En dat is precies wat er gebeurde.

De revolutie vond plaats in 1942 zonder enig succes. Het was binnen negen dagen compleet onderdrukt, en met die negen dagen was alle hoop op vrijheid verdwenen. Maar plotseling, als een donderslag bij heldere hemel, besloot Engeland in 1947 het land vrij te maken.

Ik zei mijn vader, “Denk nou niet dat je vrijheidbeweging succes had. Tussen de vrijheidbeweging en de actuele komst van de vrijheid is een ruimte van vijf jaar. Dit is niet logisch. Er wordt je vrijheid gegeven want je bent een last en een moeilijkheid geworden, gewoon het feit van je bestaan.”

En ik ben te weten gekomen dat onderzoekers, kijkend in de hele geschiedenis van het Britse Parlement en hun besluiten, uitvonden dat de Britse Eerste Minister Attlee Mountbatten stuurde met de boodschap: “Doe het zo vlug als mogelijk is.” Hij had hem een bepaalde tijd gegeven, dat “In 1948 moeten we van deze last afzijn.”

Mountbatten bewees zelfs nog efficiënter te zijn. Hij kreeg het een jaar eerder klaar. Maar ik zei mijn vader, “Je hebt gevochten, niet wetend dat als dit land eenmaal vrij is er nieuwe gevechten onderling zullen beginnen.”

Nu hebben de Mohammedanen Pakistan genomen – het was een essentieel onderdeel van de vrijheid, want de Mohammedanen weigerden samen te leven met de Hindoes. Ze hadden bijna veertienhonderd jaar samen geleefd en er was geen probleem. In mijn jeugd heb ik deel genomen aan Mohammedaanse festiviteiten; Mohammedanen namen deel aan Hindoe trouwerijen, Hindoe feesten. Er was geen sprake van een gevecht, want iedereen vocht tegen de Britten. Toen eenmaal de Britten weggingen, werden Mohammedanen en Hindoes plotseling alert – een nieuwe verdeling. Ze verklaarden dat ze niet samen konden leven omdat hun religies verschillend waren.

Mohammedanen werden onvermurwbaar: ‘Of de Britten blijven... we kunnen vrijheid riskeren, maar we kunnen niet met Hindoes leven in een onafhankelijk land want zij zijn in de meerderheid. Zij zullen regeren, en de Mohammedanen hebben geen enkele kans om te regeren.

De situatie werd zo lelijk dat er slechts twee alternatieven waren. Of je aanvaardt de slavernij – welke de Britten niet bereid waren voort te zetten – of de verdeling accepteren. De verdeling werd geaccepteerd; het land werd verdeeld in twee delen. Het Mohammedaanse deel werd Pakistan. Maar ze waren zich niet bewust, en ook de Indiërs waren zich niet bewust dat de Mohammedanen twee delen hadden – een deel in het Oosten, Punjab en Sindh, waar zij in de meerderheid waren, en een ander deel ver weg, duizenden mijlen weg in Bengaal. De helft van Bengaal was Mohammedaans.

Dus Pakistan werd een vreemd land, en onmiddellijk ... beide dele waren Mohammedaans, maar de Bengalen zagen dat zij werden gedomineerd door de Punjabi Mohammedanen. De verschuiving van de verdeling van religie was onmiddellijk; nu werd het een kwestie van taal. Bengaalse Mohammedanen spreken Bengaals; de Punjabi spreken Punjabi. Nu vergaten ze compleet dat ze samen waren in het gevecht om Pakistan te winnen.

Tenslotte scheidden de Bengalen zich van Pakistan af en creëerden een nieuw land Bangladesh. De afstand was zo groot dat het onmogelijk was voor Pakistan om er controle over te houden. Maar dezelfde situatie doet zich elke dag voor. Veertig jaar geleden werd bij de grondwet besloten dat Hindi de nationale taal zou zijn. Maar het is niet ten uitvoer gebracht want er zijn in India dertig talen. Over het geheel genomen zijn de Hindi sprekende mensen in de meerderheid. Elke afzonderlijke taal is niet in staat tegen het Hindi te vechten, maar deze negenentwintig talen samen zijn een enorme macht. Je kunt het je niet voorstellen -- dat zij allen Hindoes zijn, en ze hebben andere Hindoes gedood omdat ze andere talen spreken! Het is niet een kwestie dat je al die dertig talen de status van nationale taal kunt geven. Dan zul je plotseling uitvinden... bijvoorbeeld dat in een staat het Hindi op een bepaalde manier wordt gesproken, op een beetje andere manier in een andere staat. En er zijn vijf staten – spoedig zullen zij gaan vechten: “Onze Hindi is de echte Hindi en de andere zijn vervormingen.”

De mens is getraind om de mensheid in zoveel stukken te verdelen voor welk excuus ook: religie, land, taal, kleur. Maar de grondoorzaak hiervan is door de mens te leren dat liefde een beperkt verschijnsel is, en vervolgens dat liefde soorten kent.

Ik probeer je te zeggen dat liefde geen verschillende soorten heeft. Het heeft verscheidene uitdrukkingen – natuurlijk zal de liefde tussen man en vrouw een andere uitdrukking hebben dan de liefde tussen het paar en hun kinderen. Het zal een andere uitdrukking hebben, maar de uitdrukking zal niet de kwaliteit veranderen. Het is dezelfde liefde.

En haar centrum is niet de ander – dat is wat ons is geleerd, dat het centrum van liefde de ander is: jij houdt van iemand. De nadruk moet compleet veranderd worden. Het is niet een kwestie van iemand liefhebben, het is een kwestie van een liefdevol menselijk wezen te zijn. Liefde moet geen adres hebben; het moet eenvoudig een uitstraling van je wezen zijn. Wie ook met je in contact komt zal de enorme voedende energie van liefde vinden.

Je zegt, “Ik voel zoveel liefde voor U.” Ik zou willen dat je dezelfde liefde voor de hele existentie voelde – voor de bomen en voor de vogels en voor de oceanen en voor de sterren. Je liefde zou niet beperkt moeten zijn. Je kunt zoveel als je wilt van mij houden, maar dat betekent niet dat ik het enige voorwerp van je liefde moet worden. Dan is het niet voedend. In tegendeel, het begint een giftige macht te worden.

Liefde is een voedende kracht als ze overal rondom wordt verspreid net zoals de zon opkomt, en haar licht uitzendt, haar stralen, naar alle bomen zonder onderscheid. Niet denkend dat, “Dit is slechts een arme goudsbloem, een klein beetje minder is wel genoeg. Dit is een mooie roos, een beetje meer. Dit is een lotus, geef zoveel als je kunt.” Nee, de zon schijnt over de hele planeet zonder enig onderscheid.

Je liefde moet subjectief worden, niet objectief. Het moet een straling vanuit het centrum van je wezen worden naar alle richtingen. Dan is het voedend en dan heeft het een kwaliteit die alleen maar goddelijk genoemd kan worden.

Onze zogenaamde liefde creëert slechts jaloezie, creëert slechts conflict, creëert slechts twee mensen die in intieme vijandigheid leven, oordelend, kijkend, bekijkend. Kijk gewoon eens op straat en je kunt zonder iemand te vragen weten wie van de paren die er samen lopen man en vrouw zijn, of dat ze verliefde stelletjes zijn. Ik heb nooit een man en zijn vrouw lachend samen gezien. Wat voor soort liefde is dat? Ja, ze zijn beiden elkaar aan het bespioneren.... De echtgenoot kan niet kijken als een mooie vrouw voorbijgaat. Gewoon naar die mooie vrouw kijken kan zo veel treiteren veroorzaken dat het dat niet waard is.

Wat voor soort maatschappij heb je gecreëerd? Is het menselijk? Het is absoluut menselijk dat als een mooie vrouw voorbij loopt, dat de man zijn vrouw zegt, “Kijk eens, een mooie vrouw!” Schoonheid moet niet een zaak van jaloezie of vergelijk gemaakt worden. Je kunt zeggen dat een roos mooi is en je man of je vrouw zullen er niets op tegen hebben, omdat je er geen relatie mee kunt hebben.

Net gisteren luisterde ik naar een lied door een van de mooiste zangers van India. De betekenis van het lied is, “Ik kwam hier toevallig langs en ik dacht eraan om even goedendag te zeggen, ofschoon ik weet dat als mijn vrouw het te weten komt, dit groeten heel erg gevaarlijk kan worden. Want zij dringt er op aan, ‘Jij moet niemand anders zien dan mij. Jouw hele liefde is mijn alleenrecht.’” En de zanger zegt – zijn naam is Jagjit Singh – “Dat is waar zij op aandringt. Maar mijn hobby is dat waar dan ook er schoonheid is, ik er tenminste respectvol tegenover zal zijn.”

We hebben het idee gecreëerd van liefde als een bezit. En alle soorten bezit blijken uiteindelijk zich om te zetten in vergif. Je moet je leven leiden zonder bezitterigheid, aanwezig, open, met respect. Er is zoveel schoonheid om je heen en op zoveel verschillende manieren drukt de schoonheid zich uit; je te beperken is jezelf vernietigen.

En onthoudt: iedereen die je beperkt daar zul je niet liefdevol tegenover zijn. Mannen houden niet van hun vrouwen, vrouwen houden niet van echtgenoten. Hoe kan een vrouw van een echtgenoot houden die haar oneindige capaciteit om liefde uit te stralen heeft beperkt, die haar gedwongen heeft te accepteren dat hij de enige is waar haar liefde naar toe moet gaan? Dit is beledigend en dit is tegen de natuur, tegen de existentie.

Maar religies hebben alles gedaan om de individualiteit van de mens te vernietigen. Het schijnt zo te zijn dat ze zonder het vernietigen van de mens ze niet kunnen bestaan. Of de mens kan in zijn waardigheid bestaan of je zogenaamde kerken en pausen en priesters kunnen bestaan, met grote macht.

Net gisteren.. ik kon het niet geloven, maar ik moet wel want het is een feit. Anando bracht me het nieuws dat de Katholieke kerk heeft besloten dat er geen enkele andere soort muziek in de kerken

zal zijn dan die alleen aan de kerk is gewijd. Zelfs in trouwerijen – en dat gebeurt al eeuwenlang wel; het is niet iets nieuws. Zelfs klassieke muziek en de genieën van het verleden zijn niet langer in de kerk toegestaan. In een kerkelijk huwelijk moet de muziek slechts die zijn die door de kerk is goedgekeurd, en de functie ervan moet religieus zijn – geen andere muziek.

Waarom zijn deze mensen bang dat men luchtigjes wordt, zich verheugend en genietend? Ze hebben een bepaalde investering in je ellende. Hoe ellendiger je bent, des te beter, want slechts de mens die ellendig is gaat naar de kerk. Slechts de armzalige mensen zijn slaaf van het verleden. Slechts de armzalige mensen zijn onder de dominantie van de doden.

Een mens die levend is kan alleen levend zijn als hem de totale uitdrukking van zijn individualiteit is toegestaan.

Wie zijn deze mensen om te beslissen? Op wiens autoriteit gaan deze mensen door dingen te beslissen voor miljoenen mensen? Een erg vreemde strategie is er gebruikt. Eerst bedenken ze een God, dan verzinnen ze zijn zoon Jezus Christus, en nu dringen ze zichzelf op als zijn vertegenwoordigers. Alleen zij hebben een directe verbinding met God.

Een paar maanden geleden heeft de Katholieke kerk iedereen verboden rechtstreeks bij God te biechten. Hij moet bij de priesters biechten, alles volgens het juiste kanaal. Dan zal de priester Jezus Christus informeren, dan zal Jezus Christus God de Vader overtuigen – “Laat deze arme man bevrijd zijn van zijn zonden.” Maar rechtstreeks kun je niet tot God biechten. En niet een enkele Katholiek in de hele wereld kwam tegen dit idee in opstand.

De mens zou tenminste de vrijheid gegeven moeten worden om in een onmiddellijk relatie met de existentie te zijn.

Maar zakelijk is het punt duidelijk; tenzij je bij de priester biecht, kan de priester je niet straffen. En wat is de straf? Vijf dollar, tien dollar... en ik begrijp niet hoe deze dollars Jezus Christus bereiken. En dan geeft hij de steekpenningen aan God de Vader: “Vergeef deze man maar, hij is een goed mens. Zie maar, hij heeft tien dollar gestuurd.” Deze tien dollar verdwijnen in de zak van de priester. Ze hebben helemaal geen connectie met Jezus Christus of met God.

Ik hoorde dat een rabbijn en een bisschop erg bevriend waren. De vriendschap was ontstaan omdat ze beiden liefhebbers van golf waren, en ze besloten dat ze op de volgende Zondag naar de golfclub zouden gaan.

De rabbijn wachtte en wachtte buiten, maar het werd laat dus ging hij de kerk binnen. De bisschop was in de biechtruimte – het is een klein kamertje, met indelingen. Aan de ene kant zit de bisschop met een klein raampje; aan de andere kant knielt de biechteling. De strategie is dat de biechteling niet in verlegengheid wordt gebracht; zijn gezicht is niet te zien, zodat hij hartgrondig kan biechten want tenzij hij hartgrondig biecht zal hij ook niet hartgrondig dollars bijdragen.

De rabbijn ging de biechtstoel binnen en zei tegen de bisschop, “We komen te laat.”

De bisschop zei, “Ik doe alles zo vlug als mogelijk is, maar er is nog steeds een rij.”

De rabbijn zei, “Ik weet niet wat dit biechten inhoudt, laat me gewoon eens zien wat je doet. En dan kun jij je klaarmaken terwijl ik jouw plaats inneem, want niemand kan dat van de andere kant zien.

De bisschop zei, “Het is erg eenvoudig; kijk gewoon maar.”

Een man kwam en zei, “Ik heb een verkrachting begaan.”

De bisschop zei, “Maak je geen zorgen. Donneer gewoon tien dollar in het offerblok en ik zal voor je bidden.”

De rabbijn zei, “Het is erg eenvoudig. Ga nu maar en maak je klaar.” Hij zat op de plaats van de bisschop. Een andere man kwam en zei, “Ik heb deze week twee verkrachtingen gepleegd.”

De rabbijn zei, “Mijn zoon, geen zorgen. Dertig dollar.”

De man zei, “Dertig dollar? Is het tarief verhoogd? Net voor mij, vroeg je voor een verkrachting tien dollar.”

De rabbijn zei, “Geen zorgen. Je doet dertig dollar in het offerblok – tien dollar als vooruitbetaling.

Dit zijn de mensen die alles hebben vernietigd wat mooi is in de mens. Maar zij zijn uitbuiters en ze zullen tot het laatste toe aan hun uitbuiting vasthouden. Anderszins is er geen reden voor deze georganiseerde religies om te bestaan.

Elk mens zou een onmiddellijk contact met het universum moeten hebben, haar schoonheid, haar enorme glorieusheid – die zonder enige moeite dankbaarheid creëert, een gebed, een lied, een dans. Als we al deze georganiseerde religies kunnen verwijderen uit de wereld, al de georganiseerde naties uit de wereld, en ieder mens zijn waardigheid en respect toestaan, zal er een enorme liefde zijn, enorm respect, enorm begrip. We kunnen deze lelijke wereld die door het verleden is gecreëerd veranderen in een mooie tuin waarin iedereen tot zijn potentiële niveau kan groeien, zijn bloemen kan tonen en zijn geurigheid kan verspreiden.

Ik kom op voor het individu.

Alle organisaties hebben bewezen crimineel te zijn. Er is geen enkele organisatie nodig noch in naam van de politiek noch in naam van religie of welke andere naam ook. En de wereld zal een oceaan van liefde, een oceaan van schoonheid zijn.

Maar dit vraagt, Deva Basha, een enorme moed om in opstand te komen en voor je individualiteit op te komen, ongeacht de consequentie. We zijn nu lang genoeg uitgebuit, uitgezogen, vernietigd. En het eind resultaat is deze ellendige wereld – waar je misschien een enkele keer kunt lachen, maar zelfs die lach komt niet van je diepste kern; waar je een enkele keer kunt liefhebben, maar die liefde is omgeven door allerlei soorten vrees. Niets in jou is nog in vrijheid gelaten. En de mensen die deze grootste misdaad hebben begaan zijn de mensen die je eerbiedigt. Dat maakt het nog moeilijker om de mensheid uit hun klauwen te halen.

Je moet leren eerst jezelf lief te hebben, eerst jezelf te respecteren. En dan zal het je zeker enorme voeding geven en het zal beginnen zich rondom je uit te spreiden.